

пріоритетною, реалізуватись за сучасними принципами програмно-цільового управління.

Список використаних джерел

1. Бабаєв В. М., Волик С. В. Міжнародні спортивні змагання: механізми державного впливу на регіональний розвиток : [моногр.]. Харків : НУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. 213 с.

2. Медоуз Д. Х., Медоуз Д. Л., Рэндерс Й., Беренс В. В. Пределы роста. Доклад по проекту Римского клуба «Сложное положение человечества» / Пер. с англ. М. : МГУ, 1991. 208 с.

3. Медоуз Д. Х. Пределы роста. 30 лет спустя / Д. Х. Медоуз, Рандерс Й., Медоуз Д. Л. ; Пер. с англ. Е. С. Оганесян ; под ред. Н. П. Тарасовой. М. : БИНОМ. Лаборатория знаний, 2012. 358 с.

4. Сталий розвиток суспільства : навч. посібник / [А. П. Садовенко, Л. Ц. Масловська, В. І. Серета, Т. І. Тимочко]; наук. ред., керівник авт. кол. А. П. Садовенко. [2-ге вид.]. Київ, 2011. 392 с.

5. Філософія : [навч. посібник] / І. Ф. Надольний, В. П. Андрущенко, І. В. Бойченко, В. П. Розумний та ін. ; За ред. І. Ф. Надольного. Київ : Вікар, 1997. 584 с.

ФІЛОСОФІЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ

Гладух В. О.

Науковий керівник – Корженко В. В., д-р філос. наук, професор

Головною метою діяльності підприємств готельно-ресторанного господарства є надання бездоганного, якісного обслуговування. Для досягнення цієї мети підприємства готельного та ресторанного господарства мають прагнути до досконалості, впроваджуючи новітні (інноваційні) технології з надання послуг громадянам, при цьому, в своїй діяльності дотримуватись оптимального співвідношення «ціна – якість».

Тенденція розвитку готельно-ресторанного сподарства спостерігається в містах, що на сьогоднішній день позиціонують себе як екскурсійними та бізнес центрами України, зокрема це Київ, Львів, Одеса, Закарпатська та Івано-Франківська області. Загалом, готельництв-ресторанний бізнес є перспективною сферою, що створює нові робочі місця, внесення грошових надходжень до державного бюджету України.

Немає сумніву в тому, що стан розвитку готельно-ресторанного господарства суттєво залежить від динаміки соціально-економічного розвитку держави. Тенденції соціально-економічного розвитку України до запровадження жорстких обмежувальних заходів у зв'язку з поширенням в державі та світі Covid-19, характеризувався певним динамізмом, активізацією структурних зрушень на користь сфери послуг, посиленням конкурентної боротьби. Підприємства готельного-

ресторанного господарства, залежно від типу і категорії, дость успішно діяли на відповідних ринках, пропонуючи основні та додаткові послуги з певними витратами, які, звичайно ж, залежали від їхнього ресурсного потенціалу та кваліфікованого менеджменту. Проте, Covid-19 викликав низку проблем, які потребують вирішення, зокрема, визначення стратегічних напрямків розвитку закладів готельно-ресторанного господарства.

У зв'язку з цим, для забезпечення ефективного функціонування готельно-ресторанних підприємств виникає необхідність щодо розробки наукового обґрунтування стратегій їх розвитку, які мають кореспондуватися із передовим світовим досвідом та вдалою практикою українських підприємств-лідерів.

В сучасних умовах слід упроваджувати науково обґрунтовані заходи економічної безпеки закладів ресторанного та готельного господарства. Йдеться про захист важливих інтересів суб'єктів господарювання від внутрішніх і зовнішніх джерел небезпеки, що формується адміністрацією готелю чи ресторану або спеціальними службами, які несуть за це відповідальність. Зазначені заходи стосуються надання послуги високої якості з найбільшою економічною ефективністю.

Надійність та ефективність економічної безпеки готелю чи ресторану і своєчасно прийняті управлінські рішення дають змогу пом'якшити наслідки дестабілізуючих процесів. Концентрація зусиль на постійному поліпшенні бізнес-процесів дозволяє досягти бажаних результатів за рахунок мобілізації внутрішніх резервів підприємства. Одним із підходів удосконалення бізнес-процесів на підприємствах є використання *онтологічної моделі*. Онтологічна модель підприємства – це цілісна, динамічно еволюціонуюча модель «живого» конкретного підприємства, що має такі характерні властивості [2]:

- дає змогу організувати, структурувати, накопичувати і транслювати досвід його життєдіяльності в конкретних ситуаціях;
- забезпечує самоврядування, виживання і пристосування в середовищі та існування протягом усього життєвого циклу.
- дозволяє орієнтуватись на стратегічні цілі розвитку підприємства, забезпечує комплексність сформованих управлінських рішень та високий динамізм управління, а також варіативність підходів до розроблення окремих управлінських рішень, адекватність реагування на окремі загрози економічним інтересам та адаптивність сформованої системи економічної безпеки.

Готельно-ресторанна індустрія відкрита для суспільства як специфічна світова система, тому інтерес до неї за в Україні з її

нереалізованими ресурсами туристичного потенціалу, потребує розробки нових підходів до управління підприємствами готельно-ресторанного господарства з багатьох причин, що на них звертають увагу окремі науковці [5]. *По-перше*, стрімко активізуються і видозмінюються внутрішні механізми ділової й оздоровчої активності населення, стиль та умови життя, суттєво зростає мобільність та міграція населення. *По-друге*, розвиток туризму та сфери гостинності відкриває шлях для розширення міжнародних відносин в глобальних масштабах. *По-третє*, сфера готельно-ресторанної діяльності розташована у верхній частині рейтингу ефективності інвестицій: віддача від них отримується в короткі терміни і з високим прибутком. В умовах глобалізації світогосподарських відносин туризм, як передумова розвитку готельно-ресторанного господарства, стає важливим джерелом валютних надходжень не тільки для промислово розвинених країн, але і для країн, що розвиваються. Частка прибутків від іноземного туризму в загальній сумі надходжень від експорту товарів і послуг в Іспанії складає 60 %, в Австрії – 40 %, в Греції – 36 %, в Швейцарії – 12 %, в Італії – 11 %, в Португалії – 21 %, на Кіпрі – 52 %. В країнах, що розвиваються, на частку іноземного туризму припадає 10–15% прибутків від експорту товарів і послуг (Індія, Єгипет, Парагвай). У деяких країнах цей показник є значно вищим: Колумбія – 20 %, Ямайка – 30 %, Панама – 55 %, Гаїті – 73 % [5].

Сьогодні вітчизняна індустрія гостинності також розвивається швидкими темпами, особливо у великих промислових і фінансових центрах країни. Але значущість цього сегмента для вітчизняної економіки значно нижча, ніж у розвинених країнах. Щорічно туристи вивозять із України за кордон понад 1 млн. дол., тоді як на в'їзному туризмі країна заробляє трохи більше 100 *тис дол* на рік. Українська туристична індустрія формує лише 1,6 % ВВП. Однією з основних причин стримування в'їзного туризму є відсутність достатньої готельної бази, що може забезпечувати прийом іноземних туристів на світовому рівні, оскільки готельний бізнес і туризм тісно пов'язані і економічно взаємозалежні. На сьогодні Україна посідає одне з останніх місць серед Європейських країн за кількістю готелів: на 1 готель припадає 27 *тис* жителів, тоді як у Чехії – 2,3 *тис*, Естонії – 3,4 *тис*, Болгарії – 3,9 *тис* [3].

Готельний бізнес відіграє значну роль в системі господарювання та економіці країни надаючи власні послуги розміщення та кооперується і формує обсяги робіт багатьох інших галузей економіки (рис. 1) [5].

Рисунок 1. – Зв'язки готельного-ресторанного бізнесу в системі господарювання

Стратегія управління підприємствами готельно-ресторанного господарства – це комплексна система (концепція) управлінських рішень, що визначають перспективні напрями розвитку підприємств, форм і способи їх діяльності в умовах сучасного навколишнього середовища та порядок розподілу ресурсів для досягнення поставлених цілей. Дана система залежить від передумов, притаманних будь-якому підприємству, зокрема:

- планування того, чого підприємство бажає досягти в майбутньому;
- підприємства повинні мати можливість своєчасно бачити проблеми, які можуть виникнути, та забезпечити механізм їх вирішення;
- потенціал підприємств має бути налаштований на реальні можливості та стратегічні завдання, для того, щоб на основі розроблення цілей та своєчасного їх коригування, забезпечити необхідну позицію на ринку послуг;

– поточне управління є продовженням конкретизації стратегічного управління і має здійснюватися у рамках стратегії, що діє [4].

Отже, напрями подальшого розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства повинні визначатися через призму спроможності їх адаптації до вимог зовнішнього середовища. Тому головним змістом формування стратегії розвитку готельно-ресторанних підприємств є визначення перспективних напрямів господарської діяльності на основі постійного моніторингу підприємницького середовища, органічного оволодіння стратегічним мисленням та методами управління, розрахованими на перспективу.

Список використаних джерел

1. Global tourism industry – Statistics & Facts. URL : <https://www.statista.com/topics/962/global-tourism> (дата звернення 18.02.2021).

2. Майданюк С. І., Паламарчук В. І. Онтологія бізнес-процесів як умова забезпечення економічної безпеки підприємства / *Проблеми системного підходу в економіці*: зб. наук. праць. 2020. Вип. 3 (77). Ч. 1. С. 131–136. URL : http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/3_77_1_2020_ukr/3_77_1_2020.pdf (дата звернення 16.02.2021).

3. Остапенко Я. О. Статистичний аналіз підприємств готельного господарства та прогнозування його розвитку / *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 8. С. 1216–1221. URL : <http://global-national.in.ua/archive/8-2015/256.pdf> (дата звернення 16.02.2021).

4. Виноградская А. С. Развитие туристического бизнеса в Украине / *Бизнес-информ*. 2016. № 9 10. С. 122–127.

5. Калініченко О. О. Стратегічні напрями розвитку підприємств готельно-ресторанного господарства / Зб. тез доп. I Всеукраїнської наук.-практ. Інтернет-конф. «Стратегічні перспективи готельно-ресторанного бізнесу в Україні: досвід, проблеми та інновації» (14–15 лютого 2019 року) / МОН України; Житомир. держ. ун-тет імені Івана Франка. Житомир, 2018. С. 4–6. URL : http://spf.zu.edu.ua/pdf/info/konferencii/internet_konf_menedzment_2019.pdf

«АГЛОМЕРАЦІЙНИЙ ЕФЕКТ»: ПЕРЕВАГИ ТА СКЛАДНОЩІ

Дрижак Є.М.

Науковий керівник – Корженко В.В., д-р філос. наук, професор

У сучасному світі агломерації вважаються найпоширенішою і, мабуть, найпростішою формою взаємодії міських поселень. Зазвичай міська агломерація – це група близько розташованих міст чи інших адміністративно-територіальних одиниць, між якими існують постійні трудові, культурно-побутові і виробничі зв'язки. Іноді поняття «міська агломерація» доповнюється деякими кількісними характеристиками: чисельність населення, кількість територіальних громад, час пересування від центру до периферії, зайнята несільськогосподарською працею частка населення тощо [5]. Безсумнівно, ця особливість розвитку окремих територій держави має